УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидаткиње Мине Николић

Одлуком 05-01 бр. 3/134-9 од 26.10.2026. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиње **Мине Николић** под насловом

„Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“

и на основу тога подносимо следећи

И З В Е Ш Т А Ј

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Кандидаткиња Мина Николић је 2023. године уписала докторске академске студије на Факултету организационих наука, Универзитета у Београду (студијски програм: Менаџмент и организација).

Након што је положила све предвиђене испите, кандидаткиња је 25.07.2025. године пријавила Приступни рад на докторским студијама. Одлуком 05-01 бр. 3/79-12 од 31.07.2025. године, формирана је Комисија за преглед и одбрану Приступног рада и оцену научне заснованости пријављене докторске дисертације. За потенцијалног ментора рада именован је др Драган Бјелица, ванредни професор, Универзитет у Београду - Факултет организационих наука. Приступни рад под насловом „Истраживање фактора успеха по фазама животног циклуса дигиталних производа у ИТ пројектима“ одбрањен је 03.09.2025. године.

Одлука 05-01 бр. 3/87-16 о усвајању извештаја Комисије о научној заснованости пријављене докторске дисертације донета је на Наставно-научном већу Факултета организационих наука одржаном 11.09.2025. године. Одлуком Већа научних области техничких наука Универзитета у Београду од 01.10.2025. 02 бр.06-3790/9-25 дата је сагласност на предлог теме докторске дисертације Мине Николић под називом „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“. На Наставно-научном већу Факултета организационих наука од 02.10.2025. године одобрена је израда докторске дисертације кандидаткиње Мине Николић. За ментора је именован проф. др Драган Бјелица.

Ментор др Драган Бјелица је 13.10.2026. године известио Наставно-научно веће Факултета организационих наука да је Мина Николић завршила израду докторске дисертације. Наставно-научно веће Факултета организационих наука је одлуком 05-01 бр. 3/134-9 од 26.10.2026. године именовало Комисију за преглед и оцену завршене докторске дисертације у саставу:

1. др Дејан Петровић, редовни професор, Универзитет у Београду - Факултет организационих наука – председник Комисије;
2. др Марко Михић, редовни професор, Универзитет у Београду - Факултет организационих наука;
3. др Милица Костић-Станковић, редовни професор, Универзитет у Београду - Факултет организационих наука;
4. др Милица Маричић, ванредни професор, Универзитет у Београду - Факултет организационих наука;
5. др Данијела Ћирић Лалић, доцент, Универзитет у Новом Саду - Факултет техничких наука.

1.2. Научна област дисертације

У оквиру докторске дисертације „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ истражен је успех дигиталних производа кроз фазе њиховог животног циклуса. Дисертација полази од чињенице да се током животног циклуса дигиталног производа мењају његова позиција, потребе корисника и услови у којима остварује вредност, па се и успешно управљање производом у различитим фазама огледа у различитим, фазно-специфичним факторима. Развијени модел повезује факторе успеха специфичне за фазе увођења, раста, зрелости и опадања са успехом управљања тим фазама, а успех управљања фазама са вишедимензионалним конструктом укупног успеха дигиталног производа. Модел истовремено обухвата организационе и технолошке услове, односно приступ и зрелост управљања пројектима, оријентацију ка дисруптивним иновацијама, управљање производом интегрисано са вештачком интелигенцијом, као и организациону културу и организационо учење. Резултати дисертације и најважнији закључци формирани су на основу мешовитог емпиријског истраживања, које је обухватило квалитативну и квантитативну фазу, и критичке анализе савремене литературе из предметне области.

Докторска дисертација „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ припада научној области Техничких наука, подручју Организационих наука, ужој научној области Менаџмент и управљање пројектима.

Ментор дисертације проф. др Драган Бјелица, ванредни професор Факултета организационих наука, Универзитета у Београду, поседује одговарајуће компетенције за вођење ове дисертације у виду објављених радова у научним часописима међународног значаја из уже научне области Менаџмент и управљање пројектима. Одговарајући научни радови ментора наведени су приликом пријаве теме докторске дисертације кандидаткиње.

1.3. Биографски подаци о кандидаткињи

Мина Николић рођена је 14. јула 1998. године у Смедереву. Основне академске студије на Факултету организационих наука при Универзитету у Београду, на смеру Информациони системи и технологије, уписује 2017. године и завршава у року 2021. године са просечном оценом 9,93. Добитница је награда факултета за најуспешније студенте школске године за све четири године основних студија, као и Доситејеве стипендије током основних и мастер студија. Током студија освојила је и награду

„Проф. др Бранислав Лазаревић“ за најбољег студента ИТ смера, као и награду за најбољи дипломски рад у области информационих технологија.

Мастер академске студије на модулу Информациони системи и технологије завршила је на истом факултету са просечном оценом 10,00. Током мастер студија учествовала је у *Erasmus+* пројекту у сарадњи са Универзитетом у Жилини, где је била ангажована на теми оптимизације база података.

Након стицања звања мастер инжењера организационих наука, уписује докторске академске студије на Факултету организационих наука на смеру Менаџмент и организација, где све положене испите остварује са оценом 10.

Своју професионалну каријеру започела је у компанији *Bosch* у децембру 2021. године као практикант за аутоматизовано тестирање. Од септембра 2022. до новембра 2024. радила је у компанији *Clarivate* као инжењер за аутоматизовано тестирање. Од новембра 2024. године ради на позицији *Associate Product Manager* у компанији *Clarivate*, где је одговорна за развој и управљање два софтверска производа. У оквиру ове улоге активно учествује у дефинисању визије производа, приоритизацији захтева, комуникацији са заинтересованим странама и координацији развојног процеса, са циљем унапређења корисничког искуства, вредности производа и тржишних резултата.

Област њеног истраживачког интересовања обухвата разумевање и унапређење успеха дигиталних производа, кроз проучавање различитих управљачких, технолошких и организационих фактора. Посебну пажњу посвећује дељењу знања, интеграцији вештачке интелигенције, одрживим пројектним стратегијама, дигиталној отпорности, као и укључивању корисника у процес иновација. Истражује на који начин ови фактори утичу на перформансе производа, тржишни успех и иновациони потенцијал. У фокусу њених интересовања је и животни циклус дигиталног производа, са посебним акцентом на специфичности и изазове сваке фазе – од увођења, преко раста и зрелости, до фазе опадања – као и на начине управљања производом у тим фазама. Теоријски приступ заснива на повезивању фазно оријентисаних и системских перспектива, са циљем развоја свеобухватног разумевања успеха дигиталних решења у савременом технолошком и тржишном контексту.

Научноистраживачки рад кандидаткиња је започела пре уписа на докторске академске студије, учешћем на међународном научном скупу 2022. године, а интензивирала га је током докторских студија, које је уписала 2023. године. До сада је учествовала на четири међународна научна скупа, а њени радови, претежно из области управљања дигиталним производима и пројектима, обухватају и теме иновација, дељења знања и поверења корисника. Објавила је два рада у међународним научним часописима, категорије М21 и М22, и три рада у зборницима међународних научних скупова (М33). Рад представљен на 29. *CROMAR* конгресу 2025. године издвојен је међу најбоље радове конгреса и препоручен за објављивање у часопису *Ekonomski vjesnik/Econviews*, где је прихваћен за објављивање и налази се у статусу *in press* (М23).

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација кандидаткиње Мине Николић под насловом „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ написана је на 289 страна, садржи 34 слике, 69 табела и 257 литературних

извора. На почетку дисертације приказан је сажетак на српском и енглеском језику, а на крају дисертације приказани су протокол спровођења интервјуа, истраживачки инструмент са операционализацијом конструката, биографија и библиографија кандидаткиње и три обавезна прилога: Изјава о ауторству, Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и Изјава о коришћењу.

Докторска дисертација се састоји из следећих поглавља и потпоглавља:

1. УВОД
    - 1.1. Предмет и циљеви истраживања
    - 1.2. Хипотезе истраживања
    - 1.3. Методологија истраживања
    - 1.4. Структура дисертације по поглављима
2. ТЕОРИЈСКА ОСНОВА
    - 2.1. Дигитални производи у окружењу ИТ пројеката
    - 2.2. Животни циклус дигиталног производа: теоријске основе и савремени значај
    - 2.3. Успех дигиталног производа: вишедимензионална концептуализација
        - 2.3.1. Задовољство корисника
        - 2.3.2. Тржишне перформансе
        - 2.3.3. Технички квалитет и стабилност система
        - 2.3.4. Стратешка усклађеност
        - 2.3.5. Интеграција димензија успеха и празнина у перспективи животног циклуса
    - 2.4. Фактори успеха по фазама животног циклуса
        - 2.4.1. Фаза увођења
        - 2.4.2. Фаза раста
        - 2.4.3. Фаза зрелости
        - 2.4.4. Фаза опадања
        - 2.4.5. Управљање осетљиво на фазу и образложење за анализу фактора успеха по фазама
    - 2.5. Пројектни менаџмент: приступ и зрелост
        - 2.5.1. Приступ пројектном менаџменту
        - 2.5.2. Зрелост пројектног менаџмента
    - 2.6. Усмереност ка дисруптивним иновацијама
    - 2.7. Менаџмент производа интегрисан са вештачком интелигенцијом
    - 2.8. Организациона култура и организационо учење
3. ПОСТОЈЕЋИ МОДЕЛИ УСПЕХА ДИГИТАЛНИХ ПРОИЗВОДА И ИСТРАЖИВАЧКИ ЈАЗ
    - 3.1. Уводна разматрања
    - 3.2. Модели који концептуализују и мере успех
    - 3.3. Модели животног циклуса и модели специфични за поједине фазе
    - 3.4. Системски модели: организациони, технолошки и тржишни услови
    - 3.5. Синтеза и истраживачки јаз
4. ИНТЕГРИСАНИ МОДЕЛ УСПЕХА ДИГИТАЛНОГ ПРОИЗВОДА ЗАСНОВАН НА ЖИВОТНОМ ЦИКЛУСУ: КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА И ХИПОТЕЗЕ
    - 4.1. Од теоријске синтезе ка конструкцији модела
    - 4.2. Принципи конструкције интегрисаног модела
    - 4.3. Архитектура интегрисаног модела
    - 4.4. Основна путања успеха кроз животни циклус: хипотезе X0, X1 и X2
    - 4.5. Организациони и технолошки услови: хипотезе X3, X4, X5 и X6

4.6. Преглед хипотеза истраживања
5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА
5.1. Истраживачка филозофија и приступ
5.2. Истраживачки дизајн
5.3. Квалитативна фаза
5.3.1. Улога и аналитичко полазиште
5.3.2. Узорак и избор учесника
5.3.3. Прикупљање података и протокол интервјуа
5.3.4. Анализа података
5.3.5. Поузданост квалитативног истраживања
5.4. Квантитативна фаза
5.4.1. Сврха и улога
5.4.2. Развој истраживачког инструмента
5.4.3. Узорак и прикупљање података
5.4.4. Поступак прикупљања података
5.4.5. Аналитичка стратегија
5.5. Етички аспекти истраживања
6. КВАЛИТАТИВНА АНАЛИЗА И РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА
6.1. Преглед квалитативног узорка
6.2. Аналитички приступ квалитативним резултатима
6.2.1. Аналитички оквир и коришћени софтвер
6.2.2. Стратегија кодирања и развој тема
6.3. Тематска интерпретација квалитативних налаза
6.3.1. Интегрисани модел животног циклуса и успеха дигиталних производа
6.3.2. Фактори успеха кроз фазе животног циклуса дигиталног производа
6.3.3. Међуфазни утицаји и континуитет успеха дигиталног производа
6.3.4. Приступи управљању пројектима у различитим фазама животног циклуса
6.3.5. Зрелост управљања пројектима као фактор успеха дигиталних производа
6.3.6. Оријентација организације ка дисруптивним иновацијама
6.3.7. Улога вештачке интелигенције у управљању дигиталним производима
6.3.8. Трансверзалне организационе и стратешке теме
6.4. Импликације квалитативних резултата за истраживачки модел и хипотезе
6.4.1. Импликације квалитативних резултата за основни истраживачки модел
6.4.2. Импликације квалитативних резултата за фазно-специфичне хипотезе
6.4.3. Импликације квалитативних резултата за међуфазне односе успеха дигиталног производа
6.4.4. Импликације квалитативних резултата за организационе и управљачке факторе модела
6.4.5. Увођење хипотезе X7 на основу квалитативних резултата
7. КВАНТИТАТИВНА АНАЛИЗА И РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА
7.1. Узорак и профил испитаника
7.2. Недостајуће вредности

7.3. Процена пристрасности у узорку
7.4. Дескриптивна статистика главних конструкта
7.5. Валидација мерног модела
7.5.1. Анализа поузданости
7.5.2. Конвергентна и дискриминантна валидност
7.5.3. Конфирматорна факторска анализа
7.5.4. Процена прилагођености мерног модела
7.6. Фактори успеха по фазама животног циклуса дигиталног производа
7.6.1. Интегрисани структурни модел животног циклуса (X0 и X1)
7.6.2. Фактори успеха управљања фазом увођења (X1.1)
7.6.3. Фактори успеха управљања фазом раста (X1.2)
7.6.4. Фактори успеха управљања фазом зрелости (X1.3)
7.6.5. Фактори успеха управљања фазом опадања (X1.4)
7.7. Разлике у утицају успеха управљања фазама животног циклуса на успех дигиталног производа (X2)
7.7.1. Преглед интегрисаног SEM модела
7.7.2. Провера робусности структурног модела
7.8. Операционализација варијабли успеха управљања фазама и успеха дигиталног производа
7.9. Утицај приступа управљању пројектима на успех управљања фазама животног циклуса (X3)
7.9.1. Статистичка процедура и тестирање претпоставки
7.9.2. Утицај приступа управљању пројектима на успех управљања фазама животног циклуса
7.10. Модераторска улога зрелости управљања пројектима (X4)
7.10.1. Аналитичка процедура и тестирање претпоставки
7.10.2. Модераторски ефекти зрелости управљања пројектима кроз фазе животног циклуса
7.11. Утицај оријентације ка дисруптивним иновацијама на успех управљања фазама животног циклуса
7.11.1. Статистичка процедура и тестирање претпоставки
7.11.2. Утицај оријентације ка дисруптивним иновацијама на успех управљања фазама животног циклуса
7.12. Модераторска улога управљања производима уз интегрисану вештачку интелигенцију (X6)
7.12.1. Аналитичка процедура и тестирање претпоставки
7.12.2. Модераторска улога АИ-интегрисаног управљања производом кроз фазе животног циклуса
7.13. Разлике у успеху дигиталних производа у зависности од организационе културе и учења
7.13.1. Статистичка процедура и тестирање претпоставки
7.13.2. Утицај организационе културе на успех дигиталног производа (X7а)
7.13.3. Утицај оријентације ка организационом учењу на успех дигиталног производа (X7б)
7.14. Резиме квантитативних резултата
8. ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА И ИМПЛИКАЦИЈЕ
8.1. Преглед резултата истраживања
8.2. Фактори успеха кроз фазе животног циклуса
8.2.1. Фаза увођења

8.2.2. Фаза раста
8.2.3. Фаза зрелости
8.2.4. Фаза опадања
8.3. Релативни значај фаза животног циклуса
8.4. Управљање пројектима као контекстуални механизам
8.4.1. Утицај приступа управљања пројектима (X3)
8.4.2. Модерирајућа улога зрелости управљања пројектима (X4)
8.5. Дисруптивна иновација и вештачка интелигенција као услови успеха током животног циклуса
8.5.1. Утицај оријентације ка дисруптивним иновацијама (X5)
8.5.2. Модерирајућа улога управљања производима интегрисаног са вештачком интелигенцијом (X6)
8.6. Организациона култура и организационо учење као темељни покретачи успеха
8.6.1. Утицај организационе културе (X7а)
8.6.2. Утицај организационог учења (X7б)
8.7. Развој интегрисане теорије успеха дигиталних производа током животног циклуса
8.7.1. Теоријска пропозиција 1: Кумулативно формирање успеха дигиталних производа
8.7.2. Теоријска пропозиција 2: Неједнак допринос фаза животног циклуса
8.7.3. Теоријска пропозиција 3: Управљање пројектима као фазно условљени механизам успеха кроз две перспективе
8.7.4. Теоријска пропозиција 4: Дисруптивне иновације и вештачка интелигенција: могуће раздвајање стратешке и аналитичке способности
8.7.5. Теоријска пропозиција 5: Ограничена осетљивост фазе зрелости на организационе и технолошке услове
8.7.6. Теоријска пропозиција 6: Организациона култура и учење као основни услови успеха
8.7.7. Интегрисани модел успеха дигиталног производа током животног циклуса
8.8. Теоријски доприноси
8.9. Практичне импликације
8.10. Ограничења истраживања и правци будућих истраживања
9. ЗАКЉУЧАК
ЛИТЕРАТУРА
ЛИСТА СЛИКА
ЛИСТА ТАБЕЛА
ПРИЛОЗИ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ
Прилог 1 – Протокол спровођења интервјуа
Прилог 2 – Истраживачки инструмент са операционализацијом конструката
Прилог 3 – Биографија и библиографија аутора докторске дисертације
Прилог 4а: Изјава о ауторству
Прилог 4б: Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада
Прилог 4в: Изјава о коришћењу

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

Докторска дисертација кандидаткиње Мине Николић под насловом „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ структурирана је у девет поглавља.

У првом поглављу дисертације представљени су предмет и циљеви истраживања, општа и посебне хипотезе, методологија истраживања и структура дисертације. Поглавље полази од проблема са којим се савремене организације суочавају при процени успеха дигиталних производа и указује на недостатак модела који успех истовремено посматра као вишедимензионални конструкт, прати га кроз све фазе животног циклуса и узима у обзир организационе и технолошке услове.

У другом поглављу дисертације постављен је теоријски темељ истраживања. Разматрани су ИТ пројекти као организациони оквир развоја дигиталних производа, концепт животног циклуса производа и његов савремени значај за дигиталне производе, као и успех дигиталног производа као вишедимензионални конструкт, кроз задовољство корисника, тржишне перформансе, технички квалитет и стабилност система и стратешку усклађеност. За сваку од четири фазе животног циклуса, увођење, раст, зрелост и опадање, идентификовани су специфични фактори успеха. Поглавље се завршава прегледом организационих и технолошких услова: приступа и зрелости управљања пројектима, оријентације ка дисруптивним иновацијама, менаџмента производа интегрисаног са вештачком интелигенцијом, као и организационе културе и организационог учења.

У трећем поглављу анализирани су постојећи модели успеха дигиталних производа, груписани у моделе који концептуализују и мере успех, моделе животног циклуса и моделе специфичне за поједине фазе, као и системске моделе који уводе организационе, технолошке и тржишне услове. На основу њихове упоредне анализе изведена је синтеза и идентификован истраживачки јаз на који дисертација одговара.

У четвртом поглављу конципиран је интегрисани модел успеха дигиталног производа заснован на животном циклусу. Приказани су принципи на којима је модел изграђен и његова архитектура, а затим су формулисане хипотезе које се односе на основну путању успеха кроз животни циклус (X0, X1 и X2) и на организационе и технолошке услове (X3, X4, X5 и X6).

У петом поглављу описана је методологија истраживања. Образложени су прагматистичко истраживачко полазиште и експлораторни секвенцијални комбиновани дизајн, затим узорак, прикупљање и анализа података у квалитативној фази, као и развој истраживачког инструмента, узорак и аналитичка стратегија квантитативне фазе. Поглавље се завршава разматрањем етичких аспеката истраживања.

У шестом поглављу приказани су резултати квалитативне фазе истраживања, засновани на петнаест полуструктурисаних интервјуа са искусним професионалцима. Кроз тематску анализу изложени су резултати за сваку фазу животног циклуса, за међуфазне утицаје, као и за организационе и технолошке услове. На основу ових резултата прецизиране су и реформулисане полазне хипотезе и уведена је хипотеза X7, чиме је дефинисан ревидирани концептуални модел.

У седмом поглављу приказани су резултати квантитативне фазе истраживања, спроведене на узорку од 219 професионалаца. Представљени су профил узорка,

дескриптивна статистика и валидација мерног модела, а затим резултати тестирања свих хипотеза, применом статистичких поступака прилагођених природи сваке од њих. Поглавље се завршава резимеом квантитативних резултата.

У осмом поглављу изложена је дискусија резултата. Резултати о успеху кроз фазе животног циклуса тумачени су заједно са резултатима о улози организационих и технолошких услова, у светлу постојеће литературе, а на основу њих изведено је шест теоријских пропозиција и интегрисана теорија успеха дигиталних производа током животног циклуса. Поглавље обухвата и теоријске доприносе, практичне импликације, ограничења истраживања и правце будућих истраживања.

У деветом, завршном, поглављу сумирани су одговори на постављене циљеве и хипотезе истраживања и изложени најважнији закључци дисертације.

Након деветог поглавља приказана је листа коришћене литературе, листе слика и табела, као и прилози докторској дисертацији: протокол спровођења интервјуа, истраживачки инструмент са операционализацијом конструката, биографија и библиографија кандидаткиње и обавезни прилози: изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Дигитални производи, попут апликација, дигиталних платформи и софтвера као услуге, постали су доминантан облик стварања и испоручивања вредности у готово свим индустријама. За разлику од физичких производа, код дигиталних производа границе између фаза животног циклуса су флуидне, а организације активно управљају преласком из једне фазе у другу. Истовремено, убрзан технолошки развој и све интензивнија интеграција вештачке интелигенције у управљање производима мењају начин на који се производи развијају и на који се процењује њихов успех. У таквим условима организацијама је потребан поуздан оквир за разумевање тога шта у датом тренутку животног циклуса заиста доприноси успеху дигиталног производа.

Савременост докторске дисертације „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ огледа се у повезивању три истраживачке линије које су у литератури до сада развијане одвојено: вишедимензионалне концептуализације успеха, фазне структуре животног циклуса и организационих и технолошких услова управљања дигиталним производима. Кандидаткиња је анализирала велики број литературних извора који, поред референтне литературе која представља полазиште за проучавање ових области, обухватају и велики број актуелних радова. Поред тога, у дисертацији су примењени савремени методолошки поступци, укључујући комбиновани истраживачки дизајн и моделовање структурним једначинама.

Оригиналност докторске дисертације „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ односи се на развој и емпиријску валидацију интегрисаног модела који фазно-специфичне факторе успеха повезује са успехом управљања појединачним фазама животног циклуса и утврђује релативни допринос сваке фазе укупном успеху дигиталног производа, уз истовремено сагледавање организационих и технолошких услова. Увидом кандидаткиње у доступну литературу није идентификован модел који истовремено

обухвата све четири фазе животног циклуса дигиталног производа, при чему је успех управљања сваком фазом представљен сопственим валидираним скупом фактора, а затим повезан са укупним успехом производа. Резултати дисертације могу послужити као основа за даља истраживања и примену модела у различитим индустријама, организационим контекстима и географским регионима.

У складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ извршена је провера оригиналности дисертације коришћењем софтвера *iThenticate*. Утврђено је укупно подударање од 3%, након искључивања библиографије и цитираног текста, при чему ниједан појединачни извор не прелази 1% подударања и нису забележене ознаке које указују на манипулацију текстом. Овим је потврђена оригиналност дисертације.

Имајући у виду изнето, може се закључити да је предмет истраживања докторске дисертације у складу са савременим и актуелним истраживачким трендовима, а да добијени резултати истраживања представљају оригинални допринос постојећим знањима из ове области и отварају простор за њен даљи развој.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Дисертација садржи упоредни приказ релевантне литературе и резултата референтних емпиријских истраживања из области животног циклуса производа, успеха информационих система и дигиталних производа, развоја нових производа, управљања пројектима, менаџмента иновација, вештачке интелигенције у менаџменту, организационе културе и учења, као и методологије истраживања. У дисертацији је укупно коришћено 257 литературних извора, међу којима су најзаступљенији радови објављени у истакнутим међународним часописима, као и монографије и студије референтних истраживача. Стога се може закључити да је приликом израде докторске дисертације кандидаткиња користила референтне и савремене литературне изворе.

Најзначајнији литературни извори обухватају публикације аутора који се сматрају водећим стручњацима из области анализираних у дисертацији, међу којима се истичу: *Levitt, Vernon, DeLone, McLean, Christensen, Teece, March, Cooper, Moore, Kerzner, Boehm* и *Hair*.

У наставку су изложени примери коришћене литературе:

[1] Anderson, C. R., & Zeithaml, C. P. (1984). Stage of the product life cycle, business strategy, and business performance. *Academy of Management Journal, 27*(1), 5–24. https://doi.org/10.2307/255954

[2] Boehm, B., & Turner, R. (2004). *Balancing agility and discipline: A guide for the perplexed*. Addison-Wesley.

[3] Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2011). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework* (3rd ed.). Jossey-Bass.

[4] Christensen, C. M. (1997). *The innovator's dilemma: When new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business School Press.

[5] Cooper, R. G. (2019). The drivers of success in new-product development. *Industrial Marketing Management, 76*, 36–47. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.07.005

[6] Cooper, R. G., & Kleinschmidt, E. J. (2007). Winning businesses in product development: The critical success factors. *Research-Technology Management, 50*(3), 52–66.

[7] Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). SAGE Publications.

[8] DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2003). The DeLone and McLean model of information systems success: A ten-year update. *Journal of Management Information Systems, 19*(4), 9–30. https://doi.org/10.1080/07421222.2003.11045748

[9] Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.

[10] Iveson, A., Hultman, M., & Davvetas, V. (2022). The product life cycle revisited: An integrative review and research agenda. *European Journal of Marketing, 56*(2), 467–499. https://doi.org/10.1108/EJM-08-2020-0594

[11] Kerzner, H. (2019). *Using the project management maturity model: Strategic planning for project management* (3rd ed.). Wiley.

[12] Levitt, T. (1965). Exploit the product life cycle. *Harvard Business Review, 43*(6), 81–94.

[13] March, J. G. (1991). Exploration and exploitation in organizational learning. *Organization Science, 2*(1), 71–87. https://doi.org/10.1287/orsc.2.1.71

[14] Moore, G. A. (2014). *Crossing the chasm: Marketing and selling disruptive products to mainstream customers* (3rd ed.). HarperBusiness.

[15] O'Reilly, C. A., III, & Tushman, M. L. (2013). Organizational ambidexterity: Past, present, and future. *Academy of Management Perspectives, 27*(4), 324–338. https://doi.org/10.5465/amp.2013.0025

[16] Raisch, S., & Krakowski, S. (2021). Artificial intelligence and management: The automation–augmentation paradox. *Academy of Management Review, 46*(1), 192–210. https://doi.org/10.5465/amr.2018.0072

[17] Ries, E. (2011). *The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous innovation to create radically successful businesses*. Crown Business.

[18] Subramoniam, R., Sundin, E., Subramoniam, S., & Huisingh, D. (2021). Riding the digital product life cycle waves towards a circular economy. *Sustainability, 13*(16), Article 8960. https://doi.org/10.3390/su13168960

[19] Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic Management Journal, 28*(13), 1319–1350. https://doi.org/10.1002/smj.640

[20] Vernon, R. (1966). International investment and international trade in the product cycle. *The Quarterly Journal of Economics, 80*(2), 190–207. https://doi.org/10.2307/1880689

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

Методе истраживања које су коришћене приликом израде докторске дисертације одабране су у складу са дефинисаним предметом истраживања, циљевима истраживања и постављеним хипотезама. Теоријски темељ рада изграђен је на систематском прегледу научних чланака, монографија и релевантних емпиријских студија, обрађених методом анализе и синтезе. Истраживачки јаз издвојен је аналитичко-дедуктивним путем, док се изградња интегрисаног концептуалног модела и извођење полазних хипотеза ослања на методу моделирања. Закључци су изведени применом стандардних

поступака научног резоновања: апстраховања, синтезе, класификације и уопштавања резултата.

Истраживање је засновано на прагматистичком полазишту и спроведено је применом експлораторног секвенцијалног комбинованог истраживачког дизајна (енгл. *exploratory sequential mixed-methods design*), у коме квалитативна фаза претходи квантитативној. Квалитативна фаза обухватила је петнаест полуструктурисаних интервјуа са професионалцима са значајним искуством у развоју и управљању дигиталним производима, одабраним наменским узорковањем и техником „снежне грудве“, до достизања тематске засићености. Прикупљени материјал обрађен је тематском анализом вођеном теоријом, кроз поступке отвореног, аксијалног и селективног кодирања, уз коришћење софтвера *NVivo* 15.2.2. На основу ове фазе прецизиране су полазне хипотезе и уведена је хипотеза X7.

Квантитативна фаза спроведена је путем онлајн анкете, у периоду од фебруара до априла 2026. године, на узорку од 219 професионалаца ангажованих на развоју и управљању дигиталним производима, регрутованих преко професионалних заједница. Пре тестирања хипотеза процењени су поузданост, конвергентна и дискриминантна валидност мерног модела, као и присуство пристрасности заједничког метода. Однос између фазно-специфичних фактора, успеха управљања фазама и укупног успеха дигиталног производа (X0, X1 и X2) испитан је конфирматорном факторском анализом и моделовањем структурним једначинама (SEM) у софтверу *IBM SPSS Amos* 26, уз проверу робусности структурног модела. Разлике у успеху управљања фазама и укупном успеху производа између организација са различитим приступом управљању пројектима, оријентацијом ка дисруптивним иновацијама, организационом културом и организационим учењем (X3, X5 и X7) испитане су Крускал–Волисовим тестом, уз пост-хок Данов тест са Бонферонијевом корекцијом. Модераторска улога зрелости управљања пројектима и управљања производом интегрисаног са вештачком интелигенцијом (X4 и X6) испитана је модерираном вишеструком регресионом анализом у софтверу *IBM SPSS Statistics* 31.

На основу анализе примењених научних метода у докторској дисертацији, може се закључити да исте одговарају проблему, предмету и циљевима истраживања, те да су адекватне за испитивање постављених хипотеза.

3.4. Применљивост остварених резултата

Посматрано са аспекта научног истраживања, интегрисани модел који повезује фазно-специфичне факторе успеха, успех управљања фазама животног циклуса и укупан успех дигиталног производа, уз сагледавање организационих и технолошких услова, до сада није био конципиран и емпиријски тестиран у научним истраживањима. Резултати пружају емпиријску основу за разумевање фазно условљене природе успеха дигиталних производа и за даља истраживања у областима менаџмента производа, управљања пројектима и менаџмента иновација.

Резултати истраживања имају и значајну практичну применљивост. Менаџерима производа модел пружа оквир за препознавање фактора на које у датој фази животног циклуса треба усмерити пажњу и ресурсе. Лидерима иновација указује на то да се оријентација ка иновацијама која највише доприноси успеху мења током животног циклуса, док стручњацима за управљање пројектима указује на то да ниједан приступ управљању пројектима нема трајну предност у свим фазама и да је вредност зрелости управљања пројектима концентрисана у раним, динамичним фазама. Организацијама у

целини резултати указују на значај организационе културе и организационог учења као темељних услова успеха дигиталних производа.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидаткиње за самостални научни рад

Посматрајући успех који је кандидаткиња остварила у току докторских студија, исказане научно-истраживачке компетенције приликом израде докторске дисертације, као и квалитет публикованих радова, оцењује се да је кандидаткиња Мина Николић способна за самосталан научно-истраживачки рад. Кандидаткиња је показала способност за критичко сагледавање проблема и предмета истраживања, систематизацију обимне литературе из више научних области и идентификовање истраживачког јаза. Кандидаткиња је исказала компетенције у погледу креирања и спровођења комбинованог емпиријског истраживања, примене савремених квантитативних и квалитативних аналитичких поступака, интерпретације резултата и њихове примене за унапређење постојећих концепата, као и давања препорука за правце будућих истраживања.

На бази претходно наведеног, као и сагледаног радног искуства и професионалних достигнућа кандидаткиње у области развоја и управљања дигиталним производима, Комисија сматра да кандидаткиња Мина Николић поседује одговарајућа знања и вештине за бављење самосталним научно-истраживачким радом.

4. ОСТВАРЕН НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Остварени научни доприноси докторске дисертације „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ огледају се у:

- Систематизацији и критичкој анализи постојећих теоријских сазнања из области животног циклуса производа, вишедимензионалне концептуализације успеха дигиталних производа, управљања пројектима, менаџмента иновација, примене вештачке интелигенције у менаџменту производа, као и организационе културе и организационог учења.
- Развоју интегрисаног модела успеха дигиталног производа заснованог на животном циклусу, који фазно-специфичне факторе успеха повезује са успехом управљања фазама увођења, раста, зрелости и опадања, а успех управљања фазама са вишедимензионалним конструктом укупног успеха дигиталног производа.
- Развоју и валидацији мерног инструмента за фазно-специфичне факторе успеха и за вишедимензионални конструкт укупног успеха дигиталног производа, који обједињује корисничке, тржишне, техничке и стратешке исходе.
- Емпиријској потврди да успех управљања појединачним фазама неједнако доприноси укупном успеху дигиталног производа, при чему је допринос највећи у фази раста, а најмањи у фази зрелости, чиме је критика схватања свих фаза као једнако важних преведена у емпиријски и конструкцијски утемељен облик.
- Утврђивању фазно условљене улоге организационих и технолошких услова: приступ управљању пројектима и оријентација ка дисруптивним иновацијама разликују успех управљања фазама увођења, раста и опадања, док зрелост

управљања пројектима и интеграција вештачке интелигенције појачавају пренос успеха управљања фазом на укупан успех производа у фазама увођења и раста.

- Идентификовању организационе културе и организационог учења као темељних услова укупног успеха дигиталног производа, независно од појединачних фаза животног циклуса.
- Формулисању шест теоријских пропозиција и интегрисане теорије успеха дигиталних производа током животног циклуса, које стварају основу за будућа истраживања у предметној области.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

Узимајући у обзир постављене хипотезе и циљеве истраживања, као и квалитет резултата добијених критичком анализом савремених литературних извора, комбинованим емпиријским истраживањем и тестирањем интегрисаног модела, констатује се да је кандидаткиња успешно одговорила на сва питања релевантна за решавање проблема истраживања. Интегрисани модел постављен је на основу темељног прегледа литературе, проверен и унапређен кроз квалитативну фазу истраживања, а затим емпиријски тестиран на узорку професионалаца из области развоја и управљања дигиталним производима.

Резултати квантитативне анализе потврдили су општу хипотезу X0, као и хипотезе X1 и X2. Интегрисани модел показао је веома добру прилагођеност подацима (CMIN/DF = 1,299; CFI = 0,987; RMSEA = 0,037), при чему четири фазе заједно објашњавају 50,7% варијансе укупног успеха дигиталног производа. Потврђено је да се успех управљања сваком од четири фазе рефлектује кроз њој специфичне факторе (X1.1–X1.4), уз висока и статистички значајна факторска оптерећења. Допринос успеха управљања фазама укупном успеху производа статистички значајно се разликује ($\Delta\chi^2(3) = 8{,}504$, $p = 0{,}037$), при чему је највећи у фази раста ($\beta = 0{,}399$), затим у фази увођења ($\beta = 0{,}237$) и опадања ($\beta = 0{,}188$), а најмањи у фази зрелости ($\beta = 0{,}145$).

Хипотезе X3 и X5 делимично су потврђене. Приступ управљању пројектима и оријентација ка дисруптивним иновацијама статистички значајно разликују успех управљања фазама увођења, раста и опадања, док у фази зрелости разлике нису статистички значајне. Хипотезе X4 и X6 такође су делимично потврђене. Зрелост управљања пројектима и управљање производом интегрисано са вештачком интелигенцијом модерирају однос између успеха управљања фазом и укупног успеха производа у фазама увођења и раста, док у фазама зрелости и опадања модераторски ефекат није утврђен. Хипотеза X7 у потпуности је потврђена, будући да организациона култура (X7а) и организационо учење (X7б) статистички значајно разликују успех дигиталног производа.

Посматрани заједно, резултати издвајају фазу зрелости као фазу мање осетљиву на испитиване организационе и технолошке услове, што кандидаткиња формулише као посебну теоријску пропозицију о ограниченој осетљивости фазе зрелости на организационе и технолошке услове. Кандидаткиња је критички сагледала и ограничења истраживања, која се односе на пресечни истраживачки дизајн, перцептивне мере самопроцене, неслучајан узорак и мерење појединих групишућих варијабли једним питањем, и за свако од њих понудила правце будућих истраживања, попут лонгитудиналних студија, примене објективних показатеља успеха и географски разноврснијих узорака.

4.3. Верификација научних доприноса

Научноистраживачки рад кандидаткиње Мине Николић у предметној области верификован је објављивањем радова у међународним научним часописима (М21 и М22), радом прихваћеним за објављивање у међународном научном часопису (М23) и радовима у зборницима међународних научних скупова (М33), који су наведени у наставку.

Рад у врхунском међународном часопису (М21):

1. **Nikolić, M.**, & Bjelica, D. (2025). Digital product success under the microscope: When artificial intelligence in projects helps — and when it hurts. *PLOS ONE, 20*(8): e0331229. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0331229 (IF 2,8)

Рад у истакнутом међународном часопису (М22):

1. **Nikolić, M.**, Bjelica, D., & Maričić, M. (2026). Building competitiveness in the digital era: The role of sustainable project strategy and customer-centric innovation. *Journal of Competitiveness, 18*(SI), 219–260. https://doi.org/10.7441/joc.2026.SI.08 (IF 2,4)

Рад прихваћен за објављивање у међународном часопису (М23):

1. **Nikolić, M.**, Kostić-Stanković, M., & Maričić, M. (in press). The interplay of knowledge sharing, customer-centric strategies, and market research in driving product success. *Ekonomski vjesnik/Econviews - Review of Contemporary Business, Entrepreneurship and Economic Issues*.

Радови у зборницима међународних научних скупова (М33):

1. **Nikolić, M.** (2024). Trust dynamics: Shaping trust in user reviews within Serbia's sharing community. In *Proceedings of the First International Conference on Sharing Economy and Contemporary Business Models: Theory and Practice (IC-SHARE 2024)* (pp. 42–46). University of Belgrade, Faculty of Organizational Sciences. https://doi.org/10.62863/LFLH3109
2. **Nikolić, M.**, & Rakićević, Z. (2024). Fostering entrepreneurial mindsets: Gender and organizational perspectives. In *Proceedings of the XIX International Symposium: Unlocking the hidden potentials of organization through merging of humans and digitals* (pp. 398–404). University of Belgrade, Faculty of Organizational Sciences.
3. **Nikolić, M.**, & Bjeladinović, S. (2022). Analyzing the impact of physical optimization on database queries. In *SymOrg 2022: Book of Abstracts – XVIII International Symposium on Sustainable Business Management and Digital Transformation: Challenges and Opportunities in the Post-COVID Era* (pp. 38–40). University of Belgrade, Faculty of Organizational Sciences.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу детаљног прегледа и анализе докторске дисертације под називом „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ кандидаткиње Мине Николић, Комисија констатује да је дисертација написана у складу са свим захтевима стандарда научно-истраживачког рада. Дисертација испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању, стандардима, правилницима и Статутом Факултета организационих наука и Универзитета у Београду.

Узимајући у обзир актуелност и оригиналност теме докторске дисертације, квалитет добијених резултата, изнете закључке као и утврђени научни допринос, Комисија констатује да је кандидаткиња Мина Николић успешно завршила докторску дисертацију у складу са дефинисаним предметом и циљевима истраживања и позитивно оцењује дисертацију.

Кандидаткиња је у докторској дисертацији дошла до оригиналних научних закључака. Имајући у виду савременост и оригиналност теме дисертације, њену комплексност и обухватност, оригиналност презентованих резултата, као и методолошку и тематску адекватност дисертације, констатује се да ова дисертација у потпуности испуњава све потребне научне критеријуме и квалификује кандидаткињу Мину Николић за самосталан научно-истраживачки рад.

На основу наведеног, Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета организационих наука да се докторска дисертација под називом „Развој структуралног модела фазно-специфичних фактора успеха дигиталних производа у ИТ пројектима“ кандидаткиње Мине Николић прихвати, изложи на увид јавности и упути на коначно усвајање Већу научних области техничких наука Универзитета у Београду.

У Београду, **2.11.2026.** године ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

_____

др Дејан Петровић, редовни професор,
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука

_____

др Марко Михић, редовни професор,
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука

_____

др Милица Костић-Станковић, редовни професор,
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука

_____

др Милица Маричић, ванредни професор,
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука

_____

др Данијела Ћирић Лалић, доцент,
Универзитет у Новом Саду, Факултет техничких наука